

trecea peste acele pedepse li-se scria omenilor in libelul de dare. Vădând acum bieții omenii, că la casa satului se încosăză alte soiuri de bani, au început a nu grăbi ou plățirea dărei. Urmarea a fost, că esecutorul a petrecut in nenorocita și sêraca noastră comună o săptămână întrăgă, mândând și bând de pe spatel prigonitului nostru popor român.

In mijlocul acestor împrejurări triste nu ne rămase altă mângâiere, decât speranța de-a dobândi dela Consistorul scolar vre-un ajutor in astă privință. In 11 Nov. sub Nr. 167 prin protopopul tractului ni-se comunică copia scrisorii Prea Ven. Consistor, prin care ni-se împărtășese o mică rață de mângâiere, comunicându-ni-se, că alegerea de învățator a d-lui Dumitru Rusu se ia la cunoștință, ér față de abuzurile, ce se fac cu scôla noastră, se însărcinéză M. O. Dn Protopop, ca să întreprindă pașii de lipsă la locurile competente. Că ce s'a făcut mai departe și ce nu, neavând date oficioase, nu știu. Atâta însă știu, că lucrurile începute urmau tot pe același calapod ca și mai înainte fără a se ivi nici cea mai mică umbră de ameliorare. Ba ce e mai mult, fără a presupune ceva rău, într'o bună diminiță ne pomenim cu o ordinațiune, prin care inspectorul de scôle cere pe calea primăriei comunale, ca in timp de 24 ore să se astêrnă diploma învățatorului dela scôla confesională Dumitru Rusu.

Firesce, că fiind anul acesta cel dintăi an de probă, ce fă-care învățator are a-l face, diploma cerută nu a putut să-o producă, decât simplamente absolutul curriculum al III-lea dela preparandiă din Gherla. Cu data de 17 Nov. am și trimis deci testimoniul, fără să ne vină in minte, că puternicii dîlei vor folosi acel testimoni ca o armă pentru a bate pe păstorul melușeilor nevinovați. Testimoniul trimis la inspectorul școlar nu a fost corbul lui Noe, ci a fost porambul acela, care însă in loc de ram de maslin, ni-a adus in 10 Decembrie următorul révas:

"In sensul §-lui 13 al art. de lege XXXVIII din 1868 *interdic* lui Dumitru Rusu de a funcționa mai departe ca învățator la scôla confesională din Feleacul săsesc, neavând diploma recerută prin lege, ér primăriei comunale îi impun strict, ca toți copiii obligați a cerceta scôla să-i trimită la scôla de stat". (Debrezeni protojude).

In urma acestei ordinațiuni, nu mai șiam ce să fac și ce să mai dic bieților părinți, cari cu copiii lor alergau la mine după sfat și îndrumări; ba îmi aduceam aminte și de aceea, ca nu cumva să se întempele și cu mine ceea ce mai anii trecuți se întempele ou colegul Poneson din Suciu.

Vădând totuși, că ou puternicii dîlei nu o putem scôta la cale nici într'un fel, m'am hotărât să dau lucrului curs liber, ér învățatorul să plece la Gherla, ca să oărbă în persoană dela forul competent suprem al scôlelor confesionale sfatul și îndrumările de lipsă. Nu mai șiam, ce să facem, încătrău să alergăm si al omi mandat să-l împlinim. Disocneam de edificiu școlar și de copii, nu aveam însă învățator. Forul scolar din Gherla ne aprobă de învățator pe absolventul de preparandiă Dumitru Rusu, năsesse însă la mijloc nu al doilea "for", fisolgăbirăni, și-i denăgă aceleia calificatiunea. Disordinea era la culme.

In mijlocul acestor răcesuri și încurcături, așteptam cu nerăbdare îndrumările de lipsă dela Gherla. In 12 Decembrie n. sosesse învățatorul cu ordinul: "Să între în scôla; pe copiii, cari au cercetat pînă acum scôla confesională, să-i îndrumăm și mai departe a cerceta această scôla, ér despre abuzurile întempele in timo de 8 zile să facem arătare la Prea Veneratul Consistor scolar, aculând tot-odată și ordinațiunea fisolgăbirăni primită in 10 Dec."

Incă in acea zi sêra am convocat senatul scolar la o ședință, am făcut întreg istoricul pătaniilor noastre și am compus o rugare scrisă de întreg senatul și le-am trimis încă in acea nopte prin un om anunt la Gherla.

Acum urmă un nou period de lupte, oăoi in ziua de 13 Decembrie învățatorul din nou începu cursul scolar; *părinții și-au trimis copilașii din nou la scôla noastră confesională*, in firma speranță, că acum isbăuda va fi a noastră.

Acum însă copiii își-și ajunseră in cea mai mare încurcatură, așa că nu mai șiau sêrmanii, la care scôla să alerge după bătuta de Dumnezeu învățatură. Era o scenă pătrunțitoare de-a vedé, cum ambii învățatori umblau să-și cuprindă mai mulți discipuli pentru scôla sa. Sêrmanii copii, nesoiind al oui sfat să-l primescă: al părinților, sêu al învățatorilor, se tupilau pe după garduri și alte obiecte indosite, ca nu cumva să fiă observați de învățatori, și numai după ce nu vedeau in calea lor ființă omenescă o tureau la fugă și intrau in aceea scôla, in care le dicta mintea.

Arătările pe la fisolgăbirău și inspectorul școlar luară acum un avânt nou, zălogirile și glôbele decurgeau cu cel mai mare foc, încât bietul popor sta "ca un miel nevinovat inaintea celui ce-l tunde, fără a-și deschide gura sa".

In așa stare deplorabilă am petrecut până in 17 Decembrie, când **des de diminiță ne pomenim in fața scôlei confesionale cu 2 panduri, cari trimiteau pe copii la scôla de stat și îi opriau de-a intra in scôla confesională.**

Vădând eu, că primarul, care in anul acesta a fost foarte diligent in vizitarea scôlei noastre confesionale, încă apucă drumul spre scôla, m'am dus ou doi curatori acolo și l'am întrebat, că ce lucru face? Mi-a răspuns, *că așa are ordinațiune!* I-am reflectat, că pentru ce nu m'a avisat și pe mine, sêu cel puțin să-mi fi cerut chieile, ca să ne închidă scôla. Mi-a răspuns, că pentru așa ceva nu a căpătat ordin, însă mâne va veni cu *afacerea scôlei fisolgăbirău* și mă voi convinge, că nu de capul său face ceea ce face.

In adevăr, in ziua următoare des de diminiță, până a nu intra in biserică spre a sêrbători pe sfântul Nicolae; atât eu, oă și învățatorul Dumitru Rusu ne tređim, că suntem invitați la casa satului, Mergând acolo, d-l fisolgăbirău, care in adevăr și șosise in comună, mi-a dis, "că la cas, decât nu mă voi supune ordinațiunii dînsului, mă va îndruma la ordine pe calea civilă, pentru că mă va denunța ca agitator; ér cătră învățator a dis, că decât in timp de 24 ore nu va arăta, că cu ce se ocupă in această comună îl va escorta".

Ași abusa de paciința publicului cetitor, decât așa interesat la acest loc totă vorbirea avută ou d-l fisolgăbirău; las această in judecata onoraților cetitori.

Acesta este firul pătaniilor noastre până in ziua de sfântul Nicolae și acesta este darul de anul nou, ce stăpânirea l'a pregătit pe sêma sârmanului popor din comuna Feleacul-săsesc. Mi-am ținut de datorință, ca preot român, a informa publicul nostru despre acest act de brutalitate, care prea cred, că in analele istoriei noastre naționale își va avé locul său.

Astăzi scôla bisericeii române gr. cat. din Feleacul-săsesc stă închisă; un absolut de preparandiă e lipsit de ocupațiunea sa de învățator, copiii răpiți ou forța, sunt mânați, ca o turmă de miei la scôla de stat; ér un biet popor pacinic și liniștit este înhățat, tras și dubit fără nici o milă, luându-i-se și pânea de pe masă și vestmintele de pe el, pentru-că nu s'a supus orbesce unei porunci brutale.

Despre cele ce vor mai urma, voi raporta ou altă ocașiune.

Michai Baciu,
preot gr. cat.

SCRIRILE DILEI.

-- 16 (28) Decembrie

Sêrbii contra proiectului maghiarisării numelor de comună. Șosirea, ce am publicat-o ieri după "Pesti Naplo" despre o adunare sêrbescă in Vêrșet, se confirmă. Cele două partide sêrbesci convôcă pe ziua de 30 Decembrie o *adunare de protestare contra proiectului de maghiarisarea comunelor.* Adunarea se va ținé in Vêrșet. Convocarea

publicată in diarele sêrbesci "Zastava" și "Branik", e subscrisă de mai mulți fruntași sêrbi și este adresată poporul sêrbesc.

Meeting la Iași. In a doua capitală a României, in Iași, s'a ținut aleltăeri Duminecă un meeting de protestare contra tendințelor de maghiarisare. Meetingul a fost vestit printr'un apel adresat oătră cetățenii orașului din partea comitetului Ligii culturale, secțiunea Iași. La meeting au luat cuvântul d-nii: Aron *Densușianu* și A. D. *Xenopol* profesori universitari, și oăți-va studenți.

Industria de casă națională-română la Viena. Privitor la expoziția de lucruri de mână românesce, care s'a arangiat in Viena de oătră Reuniunea femeilor române din Comitatul Hunedórei și despre care am vestit și noi pe cetitori noștri, étă ce i-se scrie din Viena diarului "Patria" din Cernăuți. Din Viena ne șesese o șosire imbuucurătoare: D-na *Hossu*, presidenta reuniunii femeilor române din comitatul Hunedórei in Deva, a arangiat la Viena o expoziția de lucruri din industria casnică națională și anume de covóre, șosrțe, pisteloi, cătrinte, ștergare, fețe de perină, de masă, șervete, perdele și multe altele de soiul acesta, cari fiind împodobite prin cusături frumoșe, ne prezintă o isonă fidelă a gustului admirabil al țeraucelor ardelené. Unele lucruri sunt atât de fin și artistic lucrate — *dice* corespondentul nostru — încât Vieneseii, cari arată *un foarte mare interes* față de această expoziția, cred, *că sunt produse de fabrică.* Diarele vienesce se exprimă foarte măgulitor asupra acestei expoziții, in deosebi diarul "Deutsche Ztg."

Prelegeri publice. Dumineca viitoare va prelege in sala cea mare a gimnasiului nostru d-l *Arseniu Vlaicu*, director al scôlei comerciale sup., despre "Chemia in viața omenescă". Inceput la 3½ ore d. a.

O scrisore cătră Banffy. "Pesti Naplo" publică o epistolă, ce a primit-o dîlele acesta ministrul br. Banffy — nu se șie dela cine. Pentru curiositate, dăm in următoarele cuprinsul acestei scrisori: "Am așteptat destul, că te vei îndrepta, dér vedem, că d-ta, d-le ministru, pui la busunar tôte cuvintele vătămătoare, ce le primesci dela deputați. Indreptă-ți greșelile și peccatele, ce le-ai comis pănă acum față de Cehi, Slovaci, Români și Sêrbi! A fost destul. Da, trebuie să te ajungă rēsbunarea! Privesc la România, la Austria. Și ou D. vóstré se va întempla astfel. Slavii sunt pe calea de a-și scutura cătușile! Șoiți bine, că ce vă amenință! Băgați de sémă! Ați aruncat destui nevinovați in temnițe. Rușine! Șoiți, ce se întemplă in Praga? Șoiți această? Și ou voi se va întempla tot așa, Maghiaronilor. Tremurați! Spovediți-vă! Dați Slovacilor drepturile ce li-se cuvine! Scôlele, Matia! Apoi acei 1000 fl., ce i-a dat Majestatea Sa Matiei și pe cari voi ni i-ați furat... Sperăm, că veți împlini, oăci trăsese încă dreptatea!"

O literă e de vină. Dômnelle membre din comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov, cari vor fi cetit raportul nostru de eri privitor la festivitatea distribuirii darurilor de Crăciun, se vor fi mirat, de sigur, cum s'a putut să se dică, că la masa din mijlocul salei erau numai "unele" membre din comitet, pe când la masă erau pôte chiar tôte dômnelle din comitet. Vina însă nu este a raportului, ci a literii "u" dela începutul cuvântului, care și-a vîrit nasul in acel cuvânt fără permișiunea raportului, comitând o impertinentă încôlcare a dreptului literii d, pentru care a fost destinat acel loc. Astfel in loc de-a se dice: "d-nele" membre, cum trebuia să fiă, s'a dis "unele" membre. — Tot o literă a fost de vină și pentru șosimosirea numelui comunei *Feleacul săsesc* întemplată la începutul articolului de fond al numărului nostru de eri. In loc ca litera c să-și fi ocupat locul cuvenit între a și u, a avut nemodestia de-a se vîri inaintea lui a, bațjocurind prin această in mod impertinent numele comunei harnicilor Români din Feleac, căreia i-s'a dis "Feleacul", in

loc de *Feleacul* săsesc. Vedeti, ce încurcatură e in stare să facă o nevoiașă de literă!

Liturghie oprită. Din Praga se anuntă, că guvernatorul militar de-acolo a oprit ținerea unui serviciu divin in timp de nopte, motivând oprirea ou ștatarul. In cerșurile poporațiunii religioșe cehe, a produs mare indignare această măsură barbară.

Distincțiune. Cunoscuta firmă *Elmund Mauthner* din Budapesta, pentru liferarea de diferite sémênțe eselente pentru Curtea regéșă a Sêrbiei, a fost distincă din partea acesteia prin numirea sa de liferantă a acelei curți.

"**Calendarul Plugarului.**" edat de tipografia "A. Mureșianu" din Brașov și întocmit de I. Georgescu ou deosebită privire la trebuințele poporului nostru agricol, are o parte literară și economică foarte variată și bogată, cuprindând mai mulți articuli bine aleși, novele, poesii etc. La început biografia lui Alesandru Roman, apoi o introducere de autor, un articol intitulat: Alegerea carierelor; Cei doi prieteni (istorisire morală) trad. de N. Petra-Petrescu; Numai una, poesiă de G. Coșbuc; Bogatul și șeracul in spiritul lunei și in ordinea Provedinței de Dr. Elefterescu; Insurat de două-ori, (novelă populară) de I. Pop Reteganul. Partea economică, redactată de I. Georgescu, începe ou un articol: Economia înțeléptă; urméză Rotațiunea in cultura legumelor; Incolțirea sémênțelor; Bólele animalelor de casă; Ingrășatul porcilor; Animale folositoare și stricicioșe grădinăritului și plugăritului. La urmă câte-va pagini de povește, Diverse, Glume etc. apoi câte-va côle de anunțuri. Prețul 25 cr.; trimis prin postă 30 cr. La 10 esemplare comandate de-odată unul se dă in cinste. De vândare la Tipografia "A. Mureșianu" in Brașov.

Din camera română.

-- Din discursul d-lui P. S. Aureliian. --

In ședința dela 9 Dec. v. a Camerei române d-l *P. S. Aureliian* a pronunțat un lung discours la desbaterea adresei de răspuns la Mesagiul de tron. Oratoru a vorbit și asupra vizitei regelui Carol la Budapesta și asupra oestiunei naționale in general. Étă această parte din discursul d-lui:

P. S. Aureliian. Vă aduceți aminte, că in cursul verei M. S. Regele a cređut de ouvință să inapoieze visita făcută ou un an in urmă de M. S. Impêratul Austriei.

Vizita s'a inapoiat in capitala Ungariei. Un act de curtenie internatională, o vizită regală, care răspunde unei vizite imperiale, lucru foarte firesc.

S'au scris și s'au vorbit foarte multe asupra acestei vizite, in oă ar puté cineva să facă o bibliotecă întrăgă din oăte s'au scris și in foile noastre si in acele din tótă Europa. S'a oăntat a-se face din această vizită un act politic. Eu unni am fost și sunt dintre aceia, cari am considerat visita dela Budapesta, ca un act de politeță ou caracter ou desăvêșire privat, și această ou atât mai mult, că Regele n'a fost insotit de nici un ministru la Budapesta.

Decă visita dela Budapesta ar fi fost un act ou caracter politic, este evident, că M. S. Regele nu ar fi mers singur in capitala Ungariei.

Cu tôte acestea, d-lor, decât ați urmărit cele șosise in presă, de sigur, că ați văđut, că atât o parte din presa noastră, cât și din cea europeană, in special presa ungarescă, a căutat să insinueze, că visita M. S. Regelui Carol la Pesta, a fost o vizită politică. Am protestat mulți din cei cari ținem condeiul in mână, in contra unei asemenea interpretări, dér ou tôte acestea, până acum câte-va săptămâni, mai tôte jurnalele maghiare au susținut, că această a fost o vizită politică, și chiar o vizită tendențioșă...

S'a căutat ou ocașiunea acestei vizite dela Budapesta, să se insinueze tot felul de idei, s'a dis de-o parte din presa ungarescă, că prezenta Regelui nostru la Budapesta, insemna desarmarea luptătorilor români de dincolo de Carpați.

Mai întâi fac de aci declarațiune, că sunt dintre aceia, cari cred, că noi ca stat, nu avem nici un drept de a interveni în afacerile altora, precum tot așa nu admitem, ca alții să se amestece în afacerile noastre.

Dér, d-lor, nu este mai puțin adevărat că, cum s'a dîs de toți oamenii noștri politici, ori-cât nu ne-am amesteca, este o neputință, ca să nu ne atingă tot ceea ce atinge existența a 3-4 milioane de Români, cari trăiesc dincolo de Carpați (Aplause).

D-lor, așî vrea să mi-se arate, în care parte a Europei s'a văcut vre-odată, că un stat, care are condițiuni, oameni de aceeași rasă, în alte țări, a putut să rămână cu desăvîșire nesimțitor când frații de sânge, de origină, au suferit într'un mod sîu într'altul?

Veți fi observat, d-lor, o coincidență bizară și nenorocită, în timpul acestei vizite.

S'a întîmplat, că tocmai pe când Regele nostru se afla la Pesta, în acele momente se trimiteau în închisorile maghiare Români pentru delict de natură politică.

Eu mărturisesc, că sunt dintre acei, cari sperau, că în urma vizitei Regelui nostru la Budapesta, s'orta Românilor de dincolo de Carpați, va fi intru cîtva îndulcită.

Am văcut din contră, că imediat după plecarea Regelui, ministrul de interne ungar a prezentat un proiect de lege prin care propune maghiarizarea tuturor numirilor de comune, de sate, de văi, de munți.

Înțelegeți, că această maghiarizare geografică n'a putut să lase indiferenți pe Români, și nu numai pe Români, dér nici pe Sârbi, nici pe Sași, nici pe Siovași.

Tote aceste naționalități au făcut intruniri pacifice de protestare, în contra acelu proiect de lege, care este menit să schimbe numirile geografice, cari datîză de sute și mii de ani.

Care a fost atitudinea autorităților maghiare cu ocaziunea acestei mișcări de protestare?

Intrunirile pe cari au căutat să le facă Români au fost oprite. Dilele acestea vădî, că s'a anunțat o altă intrunire la Arad, sunt sigur, că și aceasta va avea s'orta celor dintîiu. Și luoru de mirat: intrunirile Sașilor au fost tolerate...

Este învederat, că ministrul de interne al Ungariei are dreptul, ca să propună ori ce proiecte de legi; dér eu vă întreb: Noi aceștia de aci, putem sta nepăsători, când vedem această pornire a Maghiarilor de a maghiariza numele satelor, munților, delurilor, văilor, riurilor, luoru ne mai pomenit în istoria Europei? Cum să nu simțim o durere pentru asemenea procedări? Este adevărat, că nu avem dreptul de a ne amesteca, de a interveni; dér asemenea procedente nu ne pot lăsa reci, căci ele tind ca treptat, treptat să se desnaționalizeze poporul român din Transilvania și Ungaria.

În Senat, când s'a stîns această cestiune, unul dintre cei mai distinși bărbați de stat ai conservatorilor, d-l P. Carp, răspundînd la un discurs al învîțatului profesor de istorie, d-l Urechîș, îi arată modul cum trebuie să procedă oamenii de stat în cestiunile naționale. D-sa spunea, că în ce privește naționalitatea germană, că dela Barba Rosa s'a visat unitatea Germaniei, dér că numai principele de Bismark a realizat'o.

Trăcînd apoi la Italia d-sa spunea, că unitatea Italiei s'a visat de Petrarca, dér numai Cavour a realizat'o. D-l Carp sfîtuia senatul că, în asemenea cestiuni trebuie să tacă, lăsîndu-se, ca să lucreze timpul priu acțiunea sa îndelungată.

Fiind-că d-l Carp ne-a făcut oitațiuni vorbindu-ne și despre Italia, îi vom spune, în special despre Cavour, că altfel s'a purtat marele bărbat de stat pe cât timp a avut să dirigeze destinele Italiei. Ori-cine dintre d-av., cari așî urmărit viața politică a lui Cavour, așî putut vedé, că acest om nu s'a sfîit nici-odată de a declara dela tribună, de a se declara pe sine, ca un

mare naționalist. Vedeți dér, d-lor, exemplul pe care ni-l dă acest mare om, și noi să nu îndrăsnim să ne numim naționaliști, să tăcem?

D-lor, tăcerea în asemenea cestiuni nu ne pôte duce la un rezultat favorabil pentru noi, ca națiune. Nu împărtășesc dér părerea d-lui Carp, ca să tăcem în mod absolut, așteptînd nu știu ce momente istorice despre care a vorbit onorabilul reprezentant de Vaslui. Din contra trebuie să ne interesăm de s'orta tuturor Românilor din toate statele Europei. (Aplause).

Dare de sîmă și mulțămîță publică.

Erașov, 16 (28) Decembrie 1897.

Cu ocaziunea prelegerii publice ținute de d-l Dr. Ios. Blaga în 7 (19) Decembrie a. c. s'a încasat suma de 32 fl. 20 cr.

Suprasolvîri au intrat dela P. T.: Dr. Eugen Meșian 1 fl. 80 cr. D-na Susana Mureșianu 1 fl. Octavia Stănescu 1 fl. Elena Săbădeanu 80 cr., Eugenia Ariou 80 cr., Zoe Damian 80 cr., Dionisia Făgărășan prof. 80 cr., Căpitan Popa 80 cr., Sterie Stinghe 60 cr., Arsenie Vlaicu director 60 cr., Maria Burduloiu 60 cr., Elena Moceanu 40 cr., Ioan Popea prof., Elena Mureșianu, Dr. Ioan Bunea prof., Ioan de Lemenyi, Lemenyi, D-na Agnes Dușoiu, D-na Aoa. Severu, Aleos. Petric, Pavel Percea prof. Ioan Dușoiu, Aesente Severu câte 30 cr., Virgil Oaițiu director 40 cr., Nicolae Bogdan prof. 23 cr., Aleos. Măcelar, Grigorie Maior câte 20 cr., D-na Cernea, D-ra Maria Bogdan, Pompilu Dan prof., Elvira Navrea, Eugenia Saftu, Dumitru Iaroa câte 10 cr., Iorgu Zănescu 1 fl.

Esprimăm sinceră mulțămîță supra-solvenților.

Pentru comitet:

Maria I. Popea,
pres. Reun.

Mulțămîță publică.

Zărnești, 27 Dec. n. 1897.

Mă simț îndatorat în numele meu, cât și al familiei mele, a mulțămî tuturor autorităților, corporațiilor și domnilor, cari din incidentul focului isbușit în fabrica mea de hîrtiă din Zărnești, mi-au oferit ajutorul lor; cu deosebire exprim mulțămîrile și recunoștința mea cea mai cordială și adîncă: d-lui director al fabricii de celuloză *Lucian Jaskó*, amplotașilor și ômenilor d-sale; mai departe mulțămesc on. reanunți a pompierilor din Rășnov, șargelor pompierilor și conducătorului lor, d-lui jurat *Bosch*, apoi d-lui primar local, șeful gării, on. gendarmecii și tuturor acelor, cari mi-au dat ajutorul lor binevoitor.

Cu deosebită stimă
Martin Copony.

ULTIME SCIRI.

Meetingul din Bucuresci.

Bucuresci, 27 Decembrie. Intrunirea anunțată pe ziua de ieri de cătră Ligă și comitetul național al studenților, nu s'a putut ține în localul Băilor Eforiei din cauză, că poliția a interzis antreprenorului închirierea salei. Comitetele au închiriat sala Hugo, unde s'a ținut meetingul.

Au luat cuvîntul d-nii *M. Vlădescu*, *D. Nenitescu* și studenții *Mureșianu* și *Iorgala*. Vorbitorii au arătat situația creată Românilor de peste munți și modul în care Ungurii își continuă opera lor de maghiarizare. Meetingul s'a terminat prin votarea următoarei moțiuni propuse de d-l *M. Vlădescu*, președintele Ligei.

„Cetățenii capitalei, intruniți în meeting de manifestație în potriva monstruoșelor lovituri, ce se dau trecutului istoric al nîmului românesc prin legea de maghiarizare, în conștiința deplinelor solidarității își exprimă odată cu indignarea lor profundă, deplina încredere în lupta fraților de dincolo“.

M. Vlădescu a mai propus și trimiterea unei telegrame Metropolitului *Miron* dela Sibiiu.

Bucuresci, 27 Decembrie. După sfîrsitul meetingului, mulțimea cetățenilor adunați a părăsit sala Hugo, întonînd imnul „Deșteptă-te Române“. Studenții mergeau în frunte purtînd un steag albastru, și, formînd un cortegiu, au pornit spre localul Ligei prin strada Dîmnei și Calea Victoriei. Numărul manifestațiilor era estraordinar de mare.

Cînd o parte a mulțimei cercă să înainteze spre piața Teatrului, apărură câte-va plutone de gendarmii cu armele și sergenții, cari au ocupat strada de-a curmezis. Mulțimea voia să înainteze, dér armata a respins'o cu baionetele. Două companii de geniu erau aședate în curtea bisericii Crețulescu; o altă companie în strada Vestei și o mulțime de polițiști în curtea caselor Lahovari.

Cînd manifestații aujunseră în calea Victoriei, apar soldații și gendarmii. Mulțimea, voind să treacă peste cordonele de armată, s'a dat ordin ca manifestații să fiă respinși cu armele. S'a născut o mare învîlmășală. Pe măsură ce mulțimea se retrăgea, soldații înaintau cu baionetele și retragerea, fiind anevoioasă, se născu o încăerare între agenții poliției, soldați și public. S'au întîmplat câte-va răniri. În învîlmășală agenții au pus mîna pe stégul studenților și l'au sfîrticat. S'au făcut și câte-va arestări.

După aceste scene regretabile studenții s'au retras spre statua lui *Mihail Vitezul*, unde s'a cântat „Deșteptă-te Române“. Trecînd pe dinaintea clubului liberal, mulțimea a strigat: „Jos cu poliția ungară! Jos cu ordinea dela Juda-Pesta!“ La statuă au vorbit mai mulți studenți.

Dela statuă studenții s'au dus la localul Ligei. Mulțimea încet cu încetul s'a împrăsciat, și pe la ora 5 era liniște.

Bucuresci, 27 Decembrie. Colonelul *Budișteanu* a interpelat ađi la Senat asupra opririi manifestației de ieri.

*

Budapesta, 27 Decembrie. „Neue Freie Presse“ primesce de aici șcirea, că situația nu s'a schimbat de loc. Hotărîrile consiliului ministerial se țin în secret. El aprôpe sigur, că guvernul e hotărît a recurge în cazul cel mai rău la ordinațiuni ministeriale asupra statului quo.

Literatură.

În tipografia Seminarului arhidieceșan din Blășiu a spărut: „Jertfa creștinilor, comentariu al liturgiilor bisericii grecești compus de *Dr. Victor Semigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaevenerabilului Ordinariat metropolitan de Alba-Iulia și Făgărăș“. — Format mare 8° de 230 pag. Prețul fl. 1.05 sîu lei 2.20. Opu e dedicat „Escelentei Sale Preasfințitului domn *Michail Pavel*, episcopului gr. cat. de Oradea-mare, bunului arhieru iublar“. Ar venitul curat al opului e destinat pentru formarea unui fond provincial de salarizare a preoților și învîțătorilor. Opu, care e scris cu ortografia cu semne și e tipărit frumos și curat, tractîză în partea primă despre jertfa peste tot, în a doua despre jertfa celei vechi, în a treia despre jertfa crucii, ér în partea a patra despre jertfa necrunțată a legii nouă.

*

În Tipografia archi-dieceșană din Sibiiu a spărut „*Sidoxia*“. Cestiunea dotațiunei arhierului ortox-român din Transilvania, de *Mateiu Vorleam*, asesor consistorial. Prețul 30 cr. Cartea e dedicată d-lui *Parteniu Cosma*.

DIVERSE.

Invîțătore cu pantaloni. Consiliul orașului *Paris* s'a ocupat într'o ședință a lui cu următorea temă: Ôre invîțătorele bicicliste pot să se prezente în școlă în costumele de bicicliste, cu pantaloni largi, ori nu? Majoritatea consiliului a decis, că presentarea invîțătorelor în pantaloni largi în școlă la prelegeri, le-ar detrage mult din autoritate.

Alasca este o țără de tot curiosă, ea nu numai că e foarte bogată în aur, dér se află pe teritoriul ei o mare unică în felul său. Marea acesta numită *Salawik*, este unică în ținutul nordic, care peste érnă nu îngheță, nu conține nici sare și are o apă foarte bună de băut. După cum scrie „*Journal des Débats*“, marea numită are aceea proprietate, că temperatura ei peste érnă se uroă, ér peste vară scade. Astfel peste érnă apa se încăldeșce, încât oamenii se pot scaldă în ea.

Napoleon și dama de onóre. Ca o caracteristică a împăratului *Napoleon* este următorul episod estras dintr'un articol despre mama împăratului: Odată, cînd mama împăratului *Napoleon* petrecea într'un castel împărătesc din provincia, o damă din suita sa a comis neprecuțiunea de a lăsa odată totă noptea să ardă în odaia ei lumina. Afînd despre acesta împăratul. dîse damei: — Dér, voesci să ne sprindî pe toți? Domnișóra Z. galbină ca cêra, răspuse: — „Majestate, am cetit în pat și am adormit“. Luorul a fost de ajuns esplicat. Odată însă inspectorul palatului înșciințéză, că în noptea trecută a văcut în grădină pe cineva dintre locuitorii palatului și cînd paza i-a strigat să stea, a dispărut în întunerec. — Să se ia dispozițiuni, Durse, dîse împăratul, ca d-șóra Z să fiă pusă sub pază. Domnișóra încă în aceea sêră a luat parte la primire și înpă ce feliicită pe *Letitia*, iute s'a dus în odaia ei, unde s'a îmbrăcat cu o haină neagră, apoi a mers în paroc, de undea dispărut în întunerec, fără ca să fi dat vr'un răspuns pazei. A doua dîi s'a raportat împăratului, că d-șóra a fost aseră în oraș, unde a petrecut două ôre, apoi s'a reintors, fiind înșcotită de un bărbat tîner pînă la pórta parcului. Împăratul, fără să fi spus ceva mamei sale, a chiămat la el pe d-șóra Z. dîcîndu-i: Așa dér în două nopti ai părăsit castelul. — Majestate! murmură dama, voind să se scuza. — Nu încerca a mă conduce pe căi rătăcite, eu știu unde umbli! D-ta ești vinovată! — Majestatea Voastră nôte să-mi detragez din renume, dér conștiința mea e onrată, ca lumina s'orolui. — Dér cine e bărbatul acela, care te-a petrecut? — Mă iertă Majestate... — Numai decât să-mi răspundî, deôrece vrîu să știu cine e acel om! — Majestate, omul acela e bărbatul meu. Din copilăria ne iubim, dér el a trebuit să se depărteze de mine și astfel tata numai în secret ne-a putut uni la olaltă. Numele e M... Numele acesta a spus totul. Numele funcționar de stat înalt a fost regent, dér în urma unei osânde a părăsit Franția și acum în contra legii și cu espunerea vieții, că deocă îl va prinde va fi spîndurat, s'a reintors în Franția. — Bine e madame, dîse împăratul — cel puțin d-ta ești sigură, că iubesci pentru d-ta, deôrece bărbatul d-tale, cînd vine pe două ôre să te vadă, își pune în pericol viața. Dîcînd acestea, se aședă la mîsă, scrisse câte-va rînduri pe o față de hîrtiă și apoi a dat'o damei. — Dute, dama mea, — mareșalul te va petrece în trăsură. Cînd bărbatul dîmnei Z. vădî că se apropiă de el soția sa cu escorta cređu, că acum e gata cu el. Dér cât de mare îi fî bucuria, cînd oști de pe hîrtiă următorele cuvinte: „Domnul M. și soția sa, să fiă escortați pînă la granițele țării...“

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Decembrie 1897.

Renta ung. de aur 4%	121.71
Renta de corone ung. 4%	99.65
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	120.50
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.65
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonuri rurale ungare 4%	96.80
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Imprum. ung. cu premii	152.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	138.75
Renta de argint austr.	102.05
Renta de hartie austr.	102.—
Renta de aur austr.	121.70
Losuri din 1860	102.75
Actii de-ale Banței austro-ungar.	932.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	380.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	352.—
Napoleonori	9.53 1/2
Marci imperiale germane	58.90
London vista	120.10
Paris vista	47.60
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene.	44.50

Cursul pieței Brașov

Din 27 Decembrie 1897.

Banonota rom. Cump.	9.42 Vënd.	9.52
Argint român. Cump.	9.44 Vënd.	9.48
Napoleonori. Cump.	9.50 Vënd.	9.54
Galbeai Cump.	5.68 Vënd.	5.72
Ruble Rusești Cump.	127.75 Vënd.	—
Marci germane Cump.	58.60 Vënd.	—
Lire turcoști Cump.	10.75 Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.— Vënd.	102.—

Concurs.

La institutul de credit și economii „ZLAGNEANA“ din Zlatna, este a se ocupa în mod provisor postul de contabil sub condițiile:

- a) Salariu anual 300 fl. v. a. solviți în rate lunare anticipate.
- b) Cuartir și pentru încălzit lemnele necesari.
- c) Cererile provădute cu documentele necesari sunt a se înainta Direcțiunei cel mult până la 15 Ianuarie 1898 st. n.
- d) Unui contabil înzestrat cu toate cunoștințele teoretice și practice și de un caracter onorabil.

Direcțiunea i va vota și o remunerație potrivită împrejurărilor.

Din ședința Direcțiunei ținută în Zlatna la 12 (24) Decem. 1897.

1459 1—2

Nr. 2256—1897. not.

Publicațiune!

Pe baza concludului a reprezentanței comunale din Fundata luat în ședința ținută astăzi, neprimindu-se ofertul înaintat pentru cuantul de lemne din pădurea comunală „Stănicioe“, al cărui vânzare a fost publicată în foia „Erdészeti lapok“ din luna Octomvre și Noemvre a. c., apoi în foia „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 217 și 257, **să escrie a treia licitațiune**, care se va ține în localul primăriei comunale în Fundata în ziua de 14 Ianuarie 1898 la 11 ore a. m. pe lângă condițiunile deja publicate în două rânduri, însă pe lângă prețul strigărei de 60 cr. v. a. de metru cubic de brad-moliv, ér pentru casul, când pe lângă acest preț nu s'ar afla doritori de cumpărare, licitația se va ține și sub prețul strigărei tot în aceeași zi.

Otertele provădute cu vadiul de 457 fl. 20 cr. v. a. corăspunător cuantului de 7462 metri cub. se pot înainta la mâna primarului comunal până la 1/2 12 ore a. m. când se va începe licitațiunea verbală.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria notariatului cerc. din Branul superior în toate zilele în orele oficiose.

Fundata, în 23 Dec. 1897.

1456.1—1.

Primăria comunală.

Nr. 20095—1897.

PUBLICAȚIUNE!

Statutul pentru apă din apaductul și fântânile orașenești statorit de reprezentanța orașenească și aprobat de Înaltul Ministeriu de Interne în 12 Decembrie a. c. Nr. 107625/III **intră în activitate cu 1 Ianuarie 1898**, și deobligă pe toți proprietarii caselor său realităților din rayonul apaductului, ca se plătescă pentru toți consumenții de apă chiria de apă.

Spre scopul încasării chiriei de apă se va dispune o inventare ex officio a tuturor locuințelor, prăvăliilor, magazinelor, lucrătoarelor etc. etc., mai departe o conscriere a tuturor cailor și mănzilor în vârstă până la 2 ani, a asinilor, vitelor cornute și a vițelilor.

Toți proprietarii de casă și realități se provocă, ca se fasioneze cu consciențiositate obiectele de conscriere organelor esmise spre acest scop, de-orece în cas contrar fasionările necorecte se vor pedepsi în sensul statutului amintit respective în sensul statutului penal.

Brașov, 22 Decembrie 1897.

1458.1—3

Magistratul orașenesc.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 22.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sorte mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicrlurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununii** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vénéț, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

17—*

Căstigurii principale a clasei III. 80,000 Corone

30,000 „
20,000 „
15,000 „
10,000 „
10,000 „
10,000 „
5,000 „
5,000 „
5,000 „
5,000 „
5,000 „
8 à 2,000 „
10 à 1,000 „
etc.

Tragera în 4, 5 Ian 1898, publică în sala Redutei din Budapesta, sub inspectia notarială.

Publicație.

Prima Loterie de clasă reg. ung. priv.

Renoirea losurilor pentru clasa III se pôte efectui cel mult până în 28 Dec. a. c. plătind

fl. 16.— fl. 8.— fl. 4.— fl. 2.—

Los întreg, jumătate, a 4-a parte, a 8-a parte,

Losuri pentru clasa III, Tragera la 4 și 5 Ianuarie 1898.

Costă cu prețul oficial:

fl. 32.— fl. 16.— fl. 8.— fl. 4.—

Los întreg, jumătate, a 4-a parte, a 8-a parte.

Subscrisul colector principal se rōgă a se comanda de timpuriu, ca se pôte executa ordinile. Împărțirea losurilor în 1/8, 1/4, 1/2 este favorabilă, ca se pôte juca la loterie fie-care după starea lui și se-și cerce norocul ca cu puțin se pôte căștiga mult. Jocul loteriei cu sume mică nu este periculos.

Mészáros Miklós,
colector principal
al loteriei de clasă reg. ung. privil.
Budapest, Nádor-utca 5.

Cutia postei 237.
Telegrame:
Mészáros—Europa. Budapest.

Până la închirerea loteriei se sorteză în cas favorabil: 1.000.000 Cor. (Un milion)

Special;

1 à 600 000 cor.
1 à 400 000 „
1 à 200 000 „
2 à 100 000 „
1 à 90 000 „
1 à 60 000 „
1 à 40 000 „
3 à 30 000 „
5 à 20 000 „
2 à 15 000 „
23 à 10 000 „
60 à 5 000 „
416 à 2 000 „
740 à 2 000 „
1140 à 500 „

Total 2900 căștiguri principale și 31,700 căștiguri à 200 cor.

Planul oficial trimis gratis. Listele se trimit prompt în decurs de 8 zile.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii,
Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratalui public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce esistă de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuesc toate lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină **legătură de lux în piele, catifea, mătase, pluș, pânză** etc. esecutând cât se pôte de bine și de esact.

Având lucrători de toate specia escelent pregătiți, acesta legătoria de cărți **pôte se esecute iute și foarte ieftin** tot ce se pôte cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în toate esecutiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea **cărților comerciale**, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,
legător de cărți,
Strada porții Nr. 22.

22—0

Strada porții Nr. 22

A V I S!

Prenumerățiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potă face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonati să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa amurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potă cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria M. Gross.